

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Верховної Ради
Автономної Республіки Крим
16.06.2010 р. № 1797-5/10

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

До Конституційного Суду України

Верховна Рада
Автономної Республіки Крим,
вул. К. Маркса, 18,
м. Сімферополь, 95000

Представники (уповноважені особи):
голова Постійної комісії Верховної Ради Автономної Республіки
Крим з питань зовнішньоекономічних зв'язків, торгівлі
та підприємництва Іванов В. В., заступник начальника Юридичного
управління Секретаріату Верховної Ради Автономної Республіки
Крим Сидоренко О. В.

про офіційне тлумачення положень
частини другої статті 14 Закону України
від 13 січня 1998 року № 9/98-ВР
«Про кінематографію» (Відомості
Верховної Ради України, 1998 р.,
№ 22, ст. 114) щодо можливості
дублювання або озвучення чи
субтитрування іноземних фільмів
перед розповсюдженням в Україні
мовами національних меншин

13 січня 1998 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 9/98-ВР «Про кінематографію» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 22, ст. 114).

У преамбулі Закону зазначено, що цей Закон визначає правові основи діяльності у сфері кінематографії та регулює суспільні відносини, пов'язані з виробництвом, розповсюдженням, зберіганням і демонструванням фільмів.

Відповідно до частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні в обов'язковому порядку мають бути дубльовані або озвучені чи субтитровані державною мовою, вони також можуть бути дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин.

У Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2007 року в справі № 13-рп/2007 про конституційне подання 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» (справа про розповсюдження іноземних фільмів) зазначено, що в аспекті конституційного подання положення частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» «іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні в обов'язковому порядку повинні бути дубльовані або озвучені чи субтитровані державною мовою...» необхідно розуміти так, що іноземні фільми не підлягають розповсюдженню та демонструванню в Україні, якщо вони не дублюються або не озвучені чи не субтитровані державною мовою, а центральний орган виконавчої влади у сфері кінематографії не має права надавати суб'єктам кінематографії право на розповсюдження та демонстрування таких фільмів і видавати відповідне державне посвідчення.

При цьому Конституційний Суд України не дав тлумачення положень частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» в аспекті того, що іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні «також можуть бути дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин».

Таким чином, Верховна Рада Автономної Республіки Крим вважає, що існує практична необхідність у з'ясуванні та офіційній інтерпретації положень частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» в аспекті того, що іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні «також можуть бути дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин».

Така необхідність обґрунтовується також наявністю неоднозначності та невизначеності в розумінні частини другої статті 14 зазначеного Закону, якою встановлено порядок розповсюдження та демонстрування іноземних фільмів в Україні, оскільки логічний і граматичний аналіз змісту цієї норми не дає можливості дійти однозначного висновку про те, яким чином суб'єкт кінематографії може розповсюджувати й демонструвати іноземні фільми в Україні, дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин.

Відповідно до Конституції України Україна є суверенною та незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою (стаття 1); права та свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави (частина друга статті 3); державною мовою в Україні є українська мова, держава забезпечує її всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя на всій території України (частини перша, друга статті 10); в Україні гарантується вільний розвиток, використання та захист російської, інших мов національних меншин України (частина третя статті 10); держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України (стаття 11).

Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом (частина п'ята статті 10 Конституції України).

Як зазначалося вище, частиною третьою статті 10 Конституції України закріплене положення про те, що в Україні гарантується вільний розвиток, використання та захист російської, інших мов національних меншин України.

Законом України від 9 грудня 1997 року № 703/97-ВР Україна ратифікувала Рамкову конвенцію Ради Європи про захист національних меншин від 1 лютого 1995 року, згідно з якою держава взяла на себе зобов'язання створити в себе необхідні умови для того, щоб особи, які належать до національних меншин, могли мати можливість зберігати та розвивати свою мову (частина перша статті 5).

Законом України від 15 травня 2003 року № 802-IV ратифіковано Європейську хартію регіональних мов або мов меншин (далі — Хартію). Цим Законом передбачено, що «положення Хартії застосовуються до мов таких національних меншин України: білоруської, болгарської, гагаузької, грецької, єврейської, кримськотатарської, молдавської, німецької, польської, російської, румунської, словацької та угорської» (частина друга).

Відповідно до статті 12 Хартії Україна взяла на себе зобов'язання «у межах території, на якій такі мови використовуються, і якщо органи державної влади мають компетенцію, повноваження або відіграють певну роль у цій сфері... сприяти доступу регіональними мовами або мовами меншин до творів, які створюються іншими мовами, підтримуючи та розвиваючи діяльність у сфері перекладу, дублювання, озвучення та субтитрування» (пункт «с» частини першої).

Відповідно до статті 6 Закону України «Про кінематографію» застосування мов у сфері кінематографії здійснюється відповідно до статті 10 Конституції України.

У Рішенні Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року № 10-рп/99 у справі про конституційне подання 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її в навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови) зазначено, що публічними сферами, в яких застосовується державна мова, охоплюються передусім сфери здійснення повноважень органами законодавчої, виконавчої та судової влади, іншими державними органами та органами місцевого самоврядування (мова роботи, актів, діловодства та документації, мова взаємовідносин цих органів тощо). До сфер застосування державної мови можуть бути віднесені також інші сфери, які відповідно до частини п'ятої статті 10, пункту 4 частини першої статті 92 Конституції України визначаються законами.

Відповідно до статті 6 Закону України від 19 червня 2003 року № 964-IV «Про основи національної безпеки України» одним із пріоритетів національних інтересів України є забезпечення розвитку та функціонування української мови як державної у всіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку, використання та захисту російської, інших мов національних меншин України. Відповідно до статті 32 Закону Української РСР від 28 жовтня 1989 року № 8312-XI «Про мови в Українській РСР» (який діє відповідно до пункту 1 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України в частині, що не суперечить Конституції України) держава гарантує функціонування української мови, а також інших національних мов у сфері культурного життя; з метою широкого ознайомлення своїх громадян з досягненнями світової культури забезпечує переклади українською мовою та іншими національними мовами й видання художньої, політичної, наукової і іншої літератури, а також переклади українською мовою та публічне демонстрування фільмів та інших аудіовізуальних творів.

Таким чином, відповідно до статті 10, пункту 4 частини першої статті 92 Конституції України, статей 6, 14 Закону України «Про кінематографію» встановлено порядок застосування державної мови та мов національних меншин у сфері кінематографії. Відповідно до статті 2 Закону України «Про кінематографію» цей порядок поширюється на юридичних

осіб незалежно від їх форм власності та фізичних осіб, які займаються професійною діяльністю у сфері кінематографії в Україні.

Вважаємо за необхідне також зазначити, що частинами першою, другою статті 10 Конституції Автономної Республіки Крим, затвердженої Законом України від 23 грудня 1998 року № 350-XIV, визначено, що в Автономній Республіці Крим поряд із державною мовою забезпечується функціонування та розвиток, використання та захист російської, кримськотатарської, а також мов інших національностей. В Автономній Республіці Крим російська мова як мова більшості населення й прийнятна для міжнаціонального спілкування використовується в усіх сферах суспільного життя.

Відповідно до частини першої статті 14 Конституції Автономної Республіки Крим в Автономній Республіці Крим забезпечується збереження різноманіття культур, що склалися історично на Кримському півострові, створюються умови для їх рівноправного розвитку та взаємозбагачення.

Однак правова позиція Конституційного Суду України, викладена в Рішенні від 20 грудня 2007 року в справі № 13-рп/2007 про конституційне подання 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» (справа про розповсюдження іноземних фільмів), а також дії центрального органу виконавчої влади у сфері кінематографії, засновані на зазначеному Рішенні, унеможливають застосування на практиці положень частини другої статті 14 Закону в аспекті того, що іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні «також можуть бути дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин», а також реалізацію положень статей 10, 14 Конституції Автономної Республіки Крим.

Таким чином, необхідність офіційного тлумачення також пов'язана з практичною необхідністю правильного застосування положень частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію», що передбачають можливість дублювання або озвучення чи субтитрування іноземних фільмів перед розповсюдженням в Україні мовами національних меншин.

З огляду на викладене та керуючись статтями 147, 150 Конституції України, статтею 19 Конституції Автономної Республіки Крим, статтями 13, 39, 41, 62, 93 Закону України «Про Конституційний Суд України», Верховна Рада Автономної Республіки Крим просить Конституційний Суд України дати офіційне тлумачення положень частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» в аспекті того, що іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні «також можуть бути дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин», а саме: як слід розуміти слова «іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні... також можуть бути дубльовані або озвучені чи субтитровані мовами національних меншин».

Додатки:

1. Конституція України (витяг).
2. Закон України від 23 грудня 1998 року № 350-XIV «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» (витяг).
3. Закон Української РСР від 28 жовтня 1989 року № 8312-XI «Про мови в Українській РСР» (витяг).
4. Закон України від 9 грудня 1997 року № 703/97-ВР «Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин».
5. Закон України від 13 січня 1998 року № 9/98-ВР «Про кінематографію» (витяг).
6. Закон України від 15 травня 2003 року № 802-IV «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин».
7. Закон України від 19 червня 2003 року № 964-IV «Про основи національної безпеки України» (витяг).
8. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин (витяг).

Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим **В. КОНСТАНТИНОВ**